Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (desiata komora)

z 9. novembra 2017 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Poľnohospodárstvo – Spoločná poľnohospodárska politika – Nariadenie (ES) č. 73/2009 – Režim jednotnej platby – Chovateľ teliat, ktorý uzavrel integračnú dohodu – Zmluvné ustanovenie, na základe ktorého jednotná platba prináleží integračnému podniku – Prípustnosť“

Vo veci C-227/16,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (Odvolací súd Arnhem-Leuvarde, Holandsko) z 19. apríla 2016 a doručený Súdnemu dvoru 22. apríla 2016, ktorý súvisí s konaním:

Jan Theodorus Arts

proti

Veevoederbedrijf Alpuro BV,

SÚDNY DVOR (desiata komora),

v zložení: sudcovia A. Borg Barthet (spravodajca), vykonávajúci funkciu predsedu desiatej komory, M. Berger a F. Biltgen,

generálna advokátka: E. Sharpston,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Veevoederbedrijf Alpuro BV, v zastúpení: J. Geerts, advocaat,

– Európska komisia, v zastúpení: A. Bouquet a I. Galindo Martín, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálnej advokátky, že vec bude prejednaná bez jej návrhov,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: holandčina.

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu nariadenia Rady (ES) č. 73/2009 z 19. januára 2009, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory pre poľnohospodárov v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa ustanovujú niektoré režimy podpory pre poľnohospodárov, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (ES) č. 1290/2005, (ES) č. 247/2006, (ES) č. 378/2007 a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1782/2003 (Ú. v. EÚ L 30, 2009, s. 16).

2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi Janom Theodorusom Artsom a spoločnosťou Veevoederbedrijf Alpuro BV (ďalej len „Alpuro“) v súvislosti s platnosťou zmluvného ustanovenia, na základe ktorého sa podpora, ktorú si uvedená osoba môže nárokovať v rámci režimu jednotnej platby, prevedie na spoločnosť Alpuro.

Právny rámec

3 Odôvodnenia 25 a 27 nariadenia č. 73/2009 znejú takto:

„(25) Režimy podpory, na ktoré sa vzťahuje [Spoločná poľnohospodárska politika (SPP)], poskytujú priamu podporu príjmov, najmä s cieľom zaistiť poľnohospodárskemu obyvateľstvu primeranú životnú úroveň. Tento cieľ je úzko spojený so zachovaním vidieckych oblastí. Aby sa zabránilo akémukoľvek nesprávnemu prideleniu finančných prostriedkov Spoločenstva, nemala by sa poskytnúť žiadna platba podpory poľnohospodárom, ktorí umelo vytvorili podmienky vyžadované na získanie takýchto platieb.

…

(27) Nariadením [Rady] (ES) č. 1782/2003 [z 29. septembra 2003, ktorým sa stanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zavádzajú niektoré režimy podpory pre poľnohospodárov a ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (EHS) č. 2019/93, (ES) č. 1452/2001, (ES) č. 1453/2001, (ES) č. 1454/2001, (ES) č. 1868/94, (ES) č. 1251/1999, (ES) č. 1254/1999, (ES) č. 1673/2000, (EHS) č. 2358/71 a (ES) č. 2529/2001 (Ú. v. EÚ L 270, 2003, s. 1; Mim. vyd. 03/040, s. 269)], sa vytvoril režim jednotnej platby, ktorý zlučuje rôzne existujúce mechanizmy podpory do jediného režimu oddelených priamych platieb. …“

4 Článok 1 písm. b) nariadenia č. 73/2009 stanovuje, že toto nariadenie zavádza „režim podpory príjmov pre poľnohospodárov (ďalej len ‚režim jednotnej platby‘)“.

5 Podľa článku 4 ods. 1 uvedeného nariadenia:

„Poľnohospodár, ktorý dostáva priame platby, musí splniť povinné požiadavky na hospodárenie uvedené v prílohe II a požiadavky týkajúce sa dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu uvedené v článku 6.

…“

6 Článok 5 ods. 1 nariadenia č. 73/2009 stanovuje:

„Povinné požiadavky na hospodárenie uvedené v prílohe II sa stanovia právnymi predpismi Spoločenstva v týchto oblastiach:

a) zdravie ľudí, zvierat a rastlín;

b) životné prostredie;

c) životné podmienky zvierat.“

7 Článok 6 ods. 1 tohto nariadenia stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby všetka poľnohospodárska pôda, a najmä pôda, ktorá sa už nevyužíva na účely produkcie, bola udržovaná v dobrom poľnohospodárskom a environmentálnom stave. …“

8 Článok 33 ods. 1 písm. a) uvedeného nariadenia uvádza:

„Podpora v rámci režimu jednotnej platby je poľnohospodárom k dispozícii, ak:

a) sú držiteľmi platobných nárokov, ktoré získali v súlade s nariadením (ES) č. 1782/2003;

b) získajú platobné nároky podľa tohto nariadenia…“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

9 Pán Arts ako chovateľ teliat uzavrel v priebehu roka 2008 integračnú dohodu so spoločnosťou Alpuro (ďalej len „integračná dohoda“), v ktorej sa zaviazal nakupovať od spoločnosti Alpuro novonarodené teľatá, ako aj krmivo určené na ich výkrm. Po skončení každého zo šiestich výkrmných cyklov stanovených v integračnej dohode Alpuro odkúpila teľatá vykŕmené pánom Artsom. Tieto výkrmné cykly, z ktorých každý trval približne 26 týždňov, boli rozdelené do troch skupín, pričom prvý z nich sa začal realizovať 5. marca 2009.

10 Podľa článkov 6 a 13 integračnej dohody pán Arts dostával za službu výkrmu 200 eur za jedno teľa ročne.

11 Podľa článku 9 tejto dohody všetky príjmy a platby, ktoré si mohol pán Arts nárokovať v rámci režimu jednotnej platby v súvislosti s chovom a výkrmom teliat, na základe uvedenej dohody prináležali v plnom rozsahu spoločnosti Alpuro, pričom pán Arts bol povinný splniť všetky podmienky požadované na účely priznania uvedených príjmov a platieb.

12 Podľa článku 10 integračnej dohody bola predajná cena vykŕmených teliat pre spoločnosť Alpuro vypočítaná tak, že sa k nákupnej cene novonarodených teliat pripočítala cena použitého krmiva na účely ich výkrmu, ako aj ďalšie náklady spôsobené ich chovom, a odpočítali sa platby z režimu jednotnej platby. Okrem toho sa uplatňovala korekcia, aby sa zohľadnil odklon teliat od technickej normy upravenej v článku 7 tejto dohody.

13 V priebehu roka 2012 vznikol medzi účastníkmi konania vo veci samej spor v súvislosti s výškou jednotnej platby uhradenej pánovi Artsovi za roky 2010 až 2012.

14 Pán Arts sa obrátil na Rechtbank Gelderland (súd v Gelderlande, Holandsko), pred ktorým najmä tvrdil, že článok 9 integračnej dohody je v rozpore s cieľmi naradenia č. 1782/2003, keďže ho núti postúpiť podporu príjmov, ktorej cieľom je zabezpečiť mu primeranú životnú úroveň, na spoločnosť Alpuro, ktorá nespĺňa podmienky na uplatnenie režimu jednotnej platby a ani nepodlieha požiadavkám v oblasti environmentálnej podmienenosti stanoveným v tomto nariadení.

15 Alpuro pred týmto súdom tvrdí, že jednotná platba, na ktorú má pán Arts nárok, predstavuje súčasť výpočtu predajnej ceny vykŕmených teliat a že ona sama osebe si neuplatňuje nijakú pomoc na základe režimu jednotnej platby.

16 V nadväznosti na zamietnutie svojej žaloby rozsudkom Rechtbank Gelderland (súd v Gelderlande) podal pán Arts odvolanie proti tomuto rozsudku na vnútroštátny súd, ktorý sa domnieval, že vyriešenie sporu vo veci samej závisí od výkladu práva Únie.

17 Za týchto okolností Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (Odvolací súd Arnhem-Leuvarde, Holandsko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Má sa za platný považovať komplex ustanovení dohody uzatvorenej medzi podnikom na chov teliat a integračným podnikom, z ktorého vyplýva, že jednotná platba poskytnutá podľa nariadenia [č. 73/2009], bude po svojom odpočítaní z ceny za vykŕmené teľatá prináležať integračnému podniku, a to najmä s ohľadom na ciele tohto nariadenia, predovšetkým na zabezpečenie primeranej životnej úrovne majiteľov poľnohospodárskych podnikov prostredníctvom priamej podpory príjmov, ako aj na snahu o zlepšenie zdravotného stavu ľudí a zvierat, životného prostredia a zvýšenie úrovne ochrany zvierat?

2. V prípade zápornej odpovede na prvú otázku: Môžu vnútroštátne súdy s ohľadom na konštatované porušenie cieľov nariadenia č. 73/2009 zmeniť na základe doktríny *clausula rebus sic stantibus* dohodu v tom zmysle, že nevýhoda, ktorá pre integračný podnik vyplýva z neplatnosti, sa v celom rozsahu alebo sčasti vyváži najmä prostredníctvom zníženia ceny za vykŕmené teľatá?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

18 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa nariadenie č. 73/2009 má vykladať v tom zmysle, že bráni zmluvnému ustanoveniu, na základe ktorého výška podpory, na ktorú má chovateľ teliat nárok na základe režimu jednotnej platby, prináleží integračnému podniku, s ktorým má zmluvný vzťah.

19 Najskôr je potrebné pripomenúť, že hoci je pre zmluvu typická zásada slobodnej vôle, z ktorej okrem iného vyplýva, že strany si môžu slobodne dohodnúť vzájomné záväzky, táto zmluvná sloboda môže byť obmedzená na základe uplatniteľnej právnej úpravy Únie (rozsudok z 20. mája 2010, Harms, C-434/08, EU:C:2010:285, bod 36).

20 Zmluvná sloboda, ktorou disponuje držiteľ platobných nárokov, mu najmä nesmie umožňovať uzatvárať zmluvné záväzky, ktoré sú v rozpore s cieľmi stanovenými v nariadení č. 73/2009 (pozri analogicky rozsudok z 20. mája 2010, Harms, C-434/08, EU:C:2010:285, bod 37).

21 V tomto ohľade treba poukázať na to, že podľa článku 1 písm. b) tohto nariadenia režim jednotnej platby predstavuje podporu príjmov poľnohospodárov. V zmysle odôvodnenia 25 tohto nariadenia, keďže cieľ spočívajúci v zabezpečení primeranej životnej úrovne poľnohospodárov úzko súvisí so zachovaním vidieckych oblastí, každý poľnohospodár, ktorý dostáva priame platby, musí podľa článku 4 ods. 1 nariadenia č. 73/2009 v spojení s článkom 5 ods. 1 a článkom 6 ods. 1 tohto nariadenia splniť niektoré normy v oblasti životného prostredia, bezpečnosti potravín, zdravia zvierat a rastlín, životných podmienok zvierat, ako aj udržovania pôdy v dobrom poľnohospodárskom a environmentálnom stave.

22 Napriek tomu však ani nariadenie č. 73/2009, ani nariadenie Komisie (ES) č. 1120/2009 z 29. októbra 2009, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na vykonávanie režimu jednotnej platby ustanoveného v hlave III nariadenia č. 73/2009 (Ú. v. EÚ L 316, 2009, s. 1), neukladajú príjemcovi v rámci režimu

jednotnej platby povinnosť účelového určenia podpory, ktorú dostáva v rámci tohto režimu, na konkrétne použitie. Jednotná platba totiž bola vytvorená ako podpora príjmov a jej použitie už na základe jej povahy nie je obmedzené.

23 Vo veci samej je nesporné, že podpora za roky 2010 až 2012 bola uhradená pánovi Artsovi. Strany integračnej dohody sa napriek tomu v podstate dohodli, že podpora, ktorú si mohol nárokovať pán Arts v rámci režimu jednotnej platby, v plnom rozsahu prináleží spoločnosti Alpuro. V praxi bola táto podpora odpočítaná od kúpnej ceny, ktorú Alpuro platila za teľatá vykŕmené v súlade s článkami 9 a 10 tejto dohody.

24 Takéto ustanovenie vyvoláva otázku, či záujmom uvedených strán bolo, aby sa Alpuro stala skutočným príjemcom podpory v rozpore s cieľmi nariadenia č. 73/2009.

25 V tomto ohľade treba pripomenúť, že by bolo zjavne v rozpore s uvedenými cieľmi, ak by sa osobám alebo subjektom, ktoré nespĺňajú podmienky stanovené v tomto nariadení, umožnilo poberať podporu v rámci režimu jednotnej platby (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. mája 2010, Harms, C-434/08, EU:C:2010:285, body 39 a 45).

26 Integračný podnik však nemožno považovať za skutočného príjemcu tejto podpory, pokiaľ chovateľ, ktorý sa zaviaže takémuto podniku túto podporu postúpiť, za to dostane určitú protihodnotu. V takomto prípade je totiž skutočným príjemcom uvedenej podpory chovateľ, ktorý sa ju rozhodne slobodne použiť tak, ako to vyplýva z bodu 22 tohto rozsudku.

27 V prejednávanej veci je v konaní pred vnútroštátnym súdom nesporné, že k prevodu podpory, na ktorú mal pán Arts nárok v rámci režimu jednotnej platby, došlo v rámci súboru vzájomných práv a povinností dohodnutých medzi stranami integračnej dohody.

28 Preto sa nemožno domnievať, že došlo k zásahu do cieľov nariadenia č. 73/2009, ako sú pripomenuté v bode 21 tohto rozsudku.

29 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy je namieste odpovedať na prvú otázku tak, že nariadenie č. 73/2009 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni zmluvnému ustanoveniu, na základe ktorého výška podpory, na ktorú má chovateľ teliat nárok na základe režimu jednotnej platby, prináleží integračnému podniku, pokiaľ je táto podpora súčasťou rámca vzájomných práv a povinností dohodnutých medzi stranami tejto dohody.

O druhej otázke

30 Vzhľadom na odpoveď na prvú prejudiciálnu otázku nie je potrebné odpovedať na druhú prejudiciálnu otázku.

O trovách

31 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (desiata komora) rozhodol takto:

Nariadenie Rady (ES) č. 73/2009 z 19. januára 2009, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory pre poľnohospodárov v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa ustanovujú niektoré režimy podpory pre poľnohospodárov, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (ES) č. 1290/2005, (ES) č. 247/2006, (ES) č. 378/2007 a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1782/2003, sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni zmluvnému ustanoveniu, na základe ktorého výška podpory, na ktorú má chovateľ teliat nárok na základe režimu jednotnej platby, prináleží integračnému podniku, pokiaľ je táto podpora súčasťou rámca vzájomných práv a povinností dohodnutých medzi stranami tejto dohody.

Podpisy